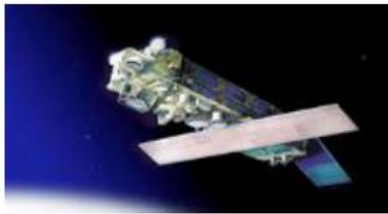

Næringsstrategi 2014-2024

Vedtatt – 12. februar 2014

Visjon:

Kongsberg skal fortsette å videreutvikle seg som ett av verdens mest attraktive steder for utvikling og industrialisering av høyteknologiske systemer.

1. Bakgrunn næringsstrategi

Innledning

Formannskapet er næringsutvalget i Kongsberg og er det politiske utvalget som har drevet fram det strategiske arbeidet. Formannskapet har gitt mandat til rådmann å etablere et næringsnettverk som jobber faglig sammen med rådmann.

Næringsnettverket består av representanter fra næringsliv og høgskole og ledes av rådmann ved næringsjefen. Næringsnettverket består av:

- Vidar Solli, Argos Solutions AS
- Svein Olav Torø, Kongsberg Innovasjon AS
- Peter Due, Friluftskompaniet AS
- Nils Willy Gulhaugen, Kongsberg Næringsforening
- Torkil Bjørnson, Norwegian Centres of Expertise – Systems Engineering
- Otto Waaraas, Høgskolen i Buskerud
- Merete Faanæs, Høgskolen i Buskerud
- Ingar Vaskinn, Kongsberg kommune

Dette er en næringsstrategi med langsiktig fokus – 2024, som et felles langsiktig politisk mål. Strategien gjelder for hele kommunen, uavhengig av lokalisering, sted og bransje.

Hvorfor en næringsstrategi

Formannskapet har pekt på følgende i forhold til behovet for en næringsstrategi:

- Politisk forutsigbarhet for næringslivet og innbyggere
- Felles langsiktige politiske mål
- Ønsket om vekst i næringslivet – målsetting 40.000 innbyggere i kommunen
- Sikre at Kongsbergs næringsliv peker seg ut ved høyteknologi
- Strategi og mål forankres hos kommunens innbyggere og næringsliv
- Stimulere til større mangfold i næringslivet

Næringslivet i Kongsberg går bra. Men det er behov for en offensiv kommune for å sikre at industrilokomotivene, som er motoren i den regionale utviklingen, også i fremtiden satser i Kongsberg.

Behandling

Næringsstrategien blei behandlet og vedtatt i kommunestyret 12. februar 2013 sak 5/14 journal nr. 13/3936 Næringsstrategi Kongsberg 2014-2024.

2. Globalisering

Kongsberg er et høyteknologisk industrisamfunn som har gått fra å ha all produksjon og utvikling hjemme til en situasjon der 2/3 av aktiviteten foregår utenfor Kongsberg og Norge. Globale selskap utvikler egne globale verdikjeder med forskning og utvikling i flere land. Dette er en ny situasjon for Kongsbergsamfunnet. Fra å kontrollere alt hjemme i Kongsberg til å måtte konkurrere med globale vertskap for Kongsbergbedriftene.

Færre hinder for internasjonal handel organisatorisk og teknologisk gjør at særtrekk som ikke kan kjøpes eller selges, blir viktigere basis for å skape konkurransefortrinn for næringslivet. Kongsbergs særtrekk er:

- Geografisk konsentrert industrimiljø som er verdensledende innen sine bransjer
- Global kompetanseklynge innen maritime, bil, flymotor, romfart, forsvar, energi, subsea, emballasje
- Systems Engineering kompetanse
- Tradisjon og kultur for å løse krevende og komplekse problemer på tvers av fagområder
- Jobbe tett sammen med kunden slik at man hele tiden fornyer seg sammen med kunden
- Små og store bedrifter som er konkurransedyktige i globale markeder
- Samhandling næringsliv, academia og det offentlige

Globaliseringen gjør at næringslivet nå stiller andre krav til lokalsamfunnet enn tidligere. Eierne forventer en innovasjonstakt som balanserer ut økning i kostnadsnivå.

Utfordringer

Kommunen må svare på næringslivets behov i forhold til utdanning, arealer og arenaer for utvikling av næringsliv, attraktivt lokalsamfunn for tilflytting og vekst i et globalt perspektiv.

Høgskole må svare på næringslivets behov i forhold til næringsrettet utdanning og forskning, og bidra til å trekke den globale kunnskapsfronten til Kongsberg slik at bedriftene kan utnytte den i sin utvikling her.

Næringslivet må engasjere seg i den lokale utviklingen sammen med det offentlige og academia. Og at næringslivet følger opp lokal tilrettelegging med å utvikle aktiviteten lokalt der denne er konkurransedyktig.

Nye næringsområder. Satse på innovasjon og nyskaping for nye næringsområder innen energi og miljø og i bransjer der det vil bli store behov for nye teknologiske løsninger framover. For å tiltrekke seg nok mennesker og kunnskap er det nødvendig å øke bredden og mangfoldet i arbeidsplasser utover teknologi.

Tjenesteytende næringer. Kongsberg har i dag underdekning på arbeidsplasser som ikke er teknologirettede. Det er behov for en forsterket satsing på kompetansebaserte virksomheter.

Region. Kongsbergs næringsliv fungerer i en lokal, regional, nasjonal og internasjonal helhet. Industristedene i Kongsbergregionen er viktige supplement til de store Kongsbergbedriftene. Samarbeidet i Kongsbergregionen bør forsterkes ytterligere for å gjøre det attraktivt for bedriftene å satse videre i denne regionen. Kongsbergregionen bør søke å utvikle vertskapsfunksjonen sammen med bedriftene i en global konkurranse mellom byer og steder.

Samspill. Lykkes Kongsbergsamfunnet med samspill om disse utfordringene vil lokalsamfunnet sitte på særtrekk og konkurransefortrinn som ikke kan flyttes i en global konkurranse.

3. Visjon 2024

Kongsberg skal fortsette å videreutvikle seg som ett av verdens mest attraktive steder for utvikling og industrialisering av høyteknologiske systemer.

En visjon for næringsutvikling bør være fokusert, være noe å strekke seg etter, og gjenspeile ambisjon og fokus for det ledende næringslivet i kommunen. I Kongsberg kommune er teknologi industrien med mer enn 7.000 ansatte per 2013 i kommunen lokomotivet i lokalsamfunnene, både i Kongsberg og Kongsbergregionen. Visjonen gjenspeiler dette og hvor man bør sikte hen. Og setter fokus og ambisjon for alle bransjer, også utover industrien.

Utfordringer som krever fokus for å realisere visjonen

- En tydelig, langsiktig og forutsigbar lokal næringspolitikk
- Etablere en global kunnskapsfront med forskning på Kongsberg
- Flere nyansatte som velger å bosette seg på Kongsberg, arbeid til begge
- Forsterke Kongsbergs klyngefortrinn i anvendelse av kunnskap og systems engineering, triple helix samarbeid næringsliv-akademia-kommune
- Få flere leverandører til teknologiindustrien
- Et større mangfold i bedrifter og bransjer, og flere små og mellomstore bedrifter
- Tiltrekke ny virksomhet til Kongsberg, privat og offentlig
- Bygge opp en sterkere gründer og entreprenørskapskultur
- Effektive transportløsninger til og fra Kongsberg nasjonalt og internasjonalt
- En kommune som ligger i forkant med stimulering og tilrettelegging for vekst og utvikling i næringslivet

4. Strategiområder

I prosessen med formannskapet for å følge opp visjonen har det utkrystalliserte seg følgende strategiområder direkte relatert til næringsutvikling.

1. Utdanning og forskning
2. Globale bedrifter og klyngeutvikling
3. Innovasjon og nye bedrifter
4. Vekst i små og mellomstore bedrifter (SMB)
5. Kommunen som vertskap

Strategiområde 1: Utdanning og forskning

Hva er viktig for næringslivet

Kompetanse – og spesielt systemkompetanse og spisskompetanse innen visse områder, er det som gjør Kongsberg unik og attraktiv for teknologiindustrien. Over flere år har det vært jobbet systematisk med å ha en lokal teknologi utdanning på høyt globalt nivå skreddersydd for lokale bedrifter. Utdanningen på alle nivå i Kongsberg bør innrettes i forhold til å svare opp kompetanse som lokalt næringsliv etterspør. Overskriftene på dette er:

- Teknologi og realfag
- Entreprenørskap (10*) og innovasjon (*9)
- Samfunn og verdiskaping
- Språk og kulturforståelse
- Internasjonal forretningsdrift og ledelse
- Skape et skolemiljø som er internasjonalt anerkjent og etterspurt

Utdanningen må også forholde seg til hele mennesket sammen med teknologi. Vi trenger et samfunn med innbyggere og arbeidstakere som ser helheten i teknologi, innovasjon og nyskaping, og den bedriftsmessige og samfunnsmessige verdiskapingen fra næringslivet. I en akselererende globalisering blir det viktig å kunne forholde seg til en global hverdag både i kultur og språk. Det er en ambisjon å få fram industrilokomotiv i grønne bransjer som miljø og energi. Den fremtidige utdanningen må speile dette.

For å kunne være i den globale kunnskapsfronten forsterkes systems engineering miljøet med forskning i tett samarbeid med relevante, verdensledende universitet. Det er behov for større forskningsaktivitet på Kongsberg koblet sammen med innovasjons- og utdanningsmiljøet. For bedriftene er det viktig at denne forskningen blir næringsrettet og relevant, og at forskningsresultatene kan industrialiseres.

Målsetting

- Bringe den globale kunnskapsfronten til Kongsberg
- Etablere et senter for forskningsbasert innovasjon (SFI*) i verdensklasse innen produkt- og systemutvikling
- Attraktiv næringsrettet utdanning med fagutdanning, bachelor og master på internasjonalt nivå
- Grunnskole og videregående utdanning med spisset satsing på realfag og entreprenørskap
- Gjøre kunnskapen og utdanningen tilgjengelig for bransjer utover næringer basert på teknologikunnskap
- Samhandling mellom næringsliv og utdanningsaktørene for å ligge i kunnskapsfront innen realfag, teknologi og internasjonale samarbeid
- Ha et studietilbud som motiverer ungdom til å satse på innovasjon og bedriftsutvikling
- Ha et skolesystem som er rustet til å ivareta de utfordringene et flerkulturelt og internasjonalt næringsliv krever
- Et internasjonalt utdanningsmiljø som tiltrekker seg kompetente studenter og lærekrefter

Strategiområde 2: Globale bedrifter og klyngeutvikling

Hva er viktig for næringslivet

1. Attraktive klyngeverdier(*3) som gir unike muligheter for samhandling mellom bedriftene
2. Steds- og regionattraktivitet som styrker rekruttering av relevant kompetanse
3. Rammebetingelser som styrker bedriftseiernes vilje til å investere her

Næringsstrategi Kongsberg 2024

Målsetting

- Utvide klynge-satsingen til nye programmer, fra Norwegian Centre of Expertise til Global Centres of Expertise, styrke samarbeidet i og utenfor klyngen og med andre klynger
- Bedre den internasjonale tilgjengeligheten til og fra Kongsberg
- Bringe den nye globale kunnskapsfronten til Kongsberg gjennom samarbeid med de beste miljøene i verden
- Økt samarbeid om FoU** på tvers av bedrifter for å øke klyngekraften
- Global markedsføring av Kongsberg – få alle som jobber i klyngen til å være ambassadører for Kongsberg som attraktivt sted å bo og jobbe
- Et lokalsamfunn med en næringspolitikk som fremmer kompetanse-klyngens fortrinn og styrker lokomotivene
- Utvikle og styrke vertskapsattraktiviteten for global teknologi industri ved å styrke fordelen av å være en del av kunnskapsklyngen (*2)

Strategiområde 3: Innovasjon og nye bedrifter

Hva er viktig for bedriftene

De store bedriftene trenger et større mangfold i næringsstrukturen for å lette rekruttering av kompetanse til Kongsberg. De store bedriftene etterspør også flere leverandører som kan understøtte dem. Små og mellomstore bedrifter trenger tilgang til innovasjons- og industrialiseringskompetansen til de store. Små og mellomstore bedrifter trenger arenaer for samhandling og samarbeid oppover i verdikjeden med de store, og på tvers i verdikjeden med små og mellomstore bedrifter. Små og mellomstore bedrifter trenger også mer kontakt med utdannings- og forskningskompetansen.

Målsetting

- Kommunen skal være aktivt til stede i felles satsinger med næringslivet i et triple helix samarbeid
- Få personer med gode ideer til å ta skrittet til å realisere og kommersialisere ideen
- Innrette etablerervegledningen mot gründernes behov slik at det blir mer ressurser til etableringene med størst potensial
- En sterk økning i nyetableringene uavhengig av bransje
- Etablere en gründer og entreprenørskapskultur der man heier fram de som tar risiko
- Forsterke og utvikle eksisterende tildelte industri inkubator ved Kongsberg Innovasjon

Strategiområde 4: Vekst i små og mellomstore bedrifter (SMB)

Hva er viktig for næringslivet

Kongsbergsamfunnet trenger et større mangfold i næringslivet for å lette rekruttering. Dette går på flere områder:

- Flere leverandører for å supplere og understøtte lokomotivene
- Ta ut mer av verdiskapingspotensialet fra kunnskapsklyngen i Kongsberg
- Kreative næringer, tjenesteytende næringer, opplevelsesnæring og handel for et attraktivt mangfold
- Tilgang til markeder i vekst – gjerne globale markeder
- Tilgang på innovasjons- og kommersialiseringskompetanse
- Tilgang på kapital til å realisere vekstbedrifter

Næringsstrategi Kongsberg 2024

Målsetting

- Kommunens næringspolitikk brukes aktivt sammen med andre virkemidler til å tiltrekke ny privat og offentlig virksomhet til Kongsberg
- Kongsberg som regionsenter for arbeidsplasser, bosetting og service forsterkes for å styrke Kongsberg som senter på Østlandet
- Flere bedrifter og større mangfold i næringslivet for å øke Kongsbergs attraktivitet for tilflytting
- Flere vekstbedrifter blant eksisterende små og mellomstore bedrifter
- Flere bedrifter som etablerer seg i globale markeder
- Vekst og utvikling i kreative næringer og kunnskapsbaserte tjenester
- Vekstambisjonene skal følges opp med tilrettelagt arealbruk og infrastruktur i forkant av behov
- Kongsberg kommune skal ha en helhetlig teknologiprofil ved satsing på realfag i utdanningen og teknologi i tjenesteytingen
- Vekst og utvikling i opplevelses, handels- og service næringer som understøtter attraktiviteten

Strategiområde 5: Kommunen som vertskap

Hva er viktig for næringslivet

For bedriftene er det viktig at kommunen har god kunnskap om bedriftenes rammebetingelser, behov og utfordringer. For bedriftene er det også viktig at de forstår kommunens rolle og rammebetingelser. Næringslivet er en av kommunens viktigste kunder for å holde samfunnet i gang.

Kommunens roller overfor næringslivet:

- Kommunen som samhandlingspart med næringslivet
- Kommunen som vertskap for næringslivet, tjenester
- Kommunen som infrastrukturutvikler for næringslivet

Målsetting

- En forutsigbar og forpliktende næringspolitikk som er uavhengig av partigrenser og valgperioder
- Kommunen er aktivt til stede i felles satsinger med næringslivet i et triple helix samarbeid
- Vekstambisjonene følges opp med tilrettelagt arealbruk og infrastruktur slik at man er i forkant av behov
- Kongsberg kommune har en helhetlig profil som Teknologibyen Kongsberg ved satsing på realfag i utdanningen og teknologi i tjenesteytingen
- Kommunen har en intern innovasjonsatsing som fremmer bruk av effektive løsninger og profesjonelle tjenester, slik at også offentlige tjenester underbygger at dette er Teknologibyen i Norge
- Kommunens næringspolitikk brukes aktivt sammen med andre virkemidler til å tiltrekke ny privat og offentlig virksomhet til Kongsberg
- Kongsberg som regionsenter for arbeidsplasser, bosetting og service forsterkes for å styrke Kongsberg som senter på Østlandet i Kongsbergregionen
- Utvikle og styrke vertskapsattraktiviteten global teknologi industri ved å styrke fordelen av å være en del av kunnskapsklyngen
- Tilrettelegge for flere bedrifter og større mangfold i næringslivet for å øke Kongsbergs attraktivitet som bosted
- Forsterke Kongsberg som et lokalsamfunn som er attraktivt for internasjonale personer og familier
- Være i forkant av utviklingen for å kunne tilrettelegge og ikke reparere

5. Tiltak 2014-2017

Her kommer årvisse prioriterte tiltak knyttet til strategiområdene. Disse vil variere med dynamikken i næringslivet og samfunnet, men knyttes til strategiområdene og kontrolleres mot visjonen. Tiltakskapitlet revideres årlig. For hvert av strategiområdene er det prioritert tiltak for 2014 og 2015.

Topprioritet 2014

Etablere et samlokalisert forsknings-, innovasjons- og bedriftsutviklingsmiljø opp i mot utdanningsmiljøene ved fagskolen og høgskolen.

Tiltak 2014-2015 strategiområde 1 – Utdanning og forskning

- Videreutvikle Norsk Institutt for Systems Engineering som senter for forskningsbasert innovasjon SFI
- Permanent videreføring av samhandlings- og skoleutviklingstiltaket Kongsbergskolen
- Tilrettelegge for tekniske læringsarenaer – etablere Exploria

Tiltak 2014-2015 strategiområde 2 – Globale bedrifter og klyngeutvikling

- Støtte utviklingen av Global Centre of Expertise
- Markedsføre Teknologibyen Kongsberg internasjonalt
- Skape et helhetlig tilbud i forhold til bolig, arbeid, skole og fritid med spesiell fokus på internasjonale familier

Tiltak 2014-2015 strategiområde 3 – Innovasjon og nytt næringsliv

- Samlokalisering av gründere, forskning, utdanning og virkemiddelapparat
- Etablere et såkornfond
- Regional etablerervegledning som fungerer tett sammen med innovasjons- og forskningsmiljøet

Tiltak 2014-2015 strategiområde 4 – Små og mellomstore bedrifter SMB

- Etablere et permanent mentorprogram fra små og mellomstore bedrifter
- Etablere samhandlingsarenaer mellom bedriftene på Kongsberg
- Stimulere til bruk av lokale underleverandørbedrifter
- Rekruttere nye teknologi- og kunnskapsbedrifter, til Kongsberg
- Etablere en regional bransjeklynge for kreative næringer

Tiltak 2014-2015 strategiområde 5 – Kommunen som vertskap

- Rekruttering av ny større offentlig virksomhet til Kongsberg
- Fokus på å innhente nye virksomheter
- Kommunen synliggjør profilen til Teknologibyen Kongsberg gjennom alle sine kommunikasjonskanaler
- Konkret samhandling og møter mellom forvaltning og næringsliv – etablerer felles ambisjon
- Iverksette prosjekt for å få flytøt til Kongsberg
- Kongsbergregionen tiltak for å forsterke rutetilbudet fra Notodden Lufthavn til viktige destinasjoner for næringslivet
- Felles markedsføring i Kongsbergregionen - Jobbe og bo i Kongsbergregion